De README-HOWTO-NL

Ellen Bokhorst, bokkie@nl.linux.org versie 2.10, 8 december 2000

Dit document geeft o.a. wat algemene informatie over de Nederlandstalige HOWTO's, wat je kunt verwachten, waar ze zowel via http als ftp zijn te verkrijgen en geeft informatie voor degene die op wat voor manier dan ook een bijdrage willen leveren.

Inhoudsopgave

1 Wat zijn HOWTO's? 2

1.1 Niet meer beheerde/verouderde HOWTO's . . . 2

1.2 Inhoud van een HOWTO . . . 2

2 Waar vind je Linux-HOWTO's? 3

2.1 Laatste versies . . . 3

3 Vertalingen 3

3.1 Waar vind je Nederlandstalige HOWTO's? . . . 4

3.2 Downloaden van Nederlandstalige HOWTO's . . . 4

3.2.1 SGML . . . 5

3.2.2 ASCII-tekst . . . 5

3.2.3 HTML . . . 5

3.2.4 PS . . . 5

3.3 Alle HOWTO's tegelijkertijd downloaden . . . 6

3.4 Bijbehorende bestanden . . . 6

3.5 Nieuw geplaatste documenten . . . 6

4 HTML-index genereren 6

5 Bijdragen 7

5.1 Builders van het nl.linux.org-team . . . 8

5.2 Reeds bestaande documenten . . . 9

5.3 Zelfgeschreven Nederlandstalige HOWTO's . . . 9

5.4 Proeflezers . . . 10

6 SGML-tools 10

7 Copyrights 11

7.1 HOWTO copyright . . . 11

8 Erkenningen 11

1 Wat zijn HOWTO's?

HOWTO's zijn documenten die stap-voor-stap een bepaald onderwerp beschrijven. Je kunt hierbij denken aan de installatie van een bepaald Linux-package, de configuratie ervan en eventuele problemen en oplossingen die zich daarbij voor kunnen doen. De documenten worden vaak in verhalende vorm geschreven en soms tref je aan het einde van het document een paragraaf aan met veel gestelde vragen en antwoorden. Kortom, documenten om je wegwijs te maken in de Linux-wereld. HOWTO's worden geschreven door vrijwilligers, mensen die hun kennis willen delen met mede-Linuxgebruikers of om de nog beginnende Linux-gebruikers op weg te helpen.

1.1 Niet meer beheerde/verouderde HOWTO's

Veel documentatie, die in het verleden werd geschreven, is nog steeds via het Internet te verkrijgen. Echter deze documentatie wordt door allemaal vrijwilligers geschreven en het kan dus gebeuren dat je documentatie aantreft die niet meer door iemand wordt beheerd. Het gevolg hiervan is dat zolang niemand het beheer van een dergelijk document op zich neemt, er wat verouderde informatie in kan staan. Hierbij kun je denken aan een beschrijving van inmiddels verouderde packages, maar ook aan hyperlinks die verwijzen naar overige (voorheen) op het Internet verkrijgbare informatie. Toch kan het lezen van dergelijke informatie nog wel zinvol zijn. Het kan je op z'n minst op ideeën brengen over hoe je een bepaald probleem aan kunt pakken. Documenten waarvan de auteur heeft aangegeven ze niet meer te willen/kunnen beheren of die met een zeer oude datum zijn vaak terug te vinden in een aparte directory, vaak één met de naam ünmaintainedöf iets dergelijks.

1.2 Inhoud van een HOWTO

De naam van een HOWTO zegt vaak niet alles van de inhoud ervan. Waarmee ik wil zeggen dat als het onderwerp je niet interesseert, het toch nuttig kan zijn om dat document te lezen. In veel HOWTO's worden namelijk tips en truuks gegeven die ook op andere vlakken hun nut kunnen hebben. Als je op zoek bent naar informatie over een specifiek onderwerp of bepaald commando, is het onder Linux heel eenvoudig om snel op te zoeken in welke documentatie je daarover informatie kunt vinden. Voor HOWTO's die zich in één directory bevinden zou je hiervoor bijvoorbeeld het commando `grep` kunnen gebruiken. Als voorbeeld geef ik hieronder een zeer eenvoudig grep-commando waarmee je kunt zoeken naar die documenten waarin het begrip `mount` voorkomt:

```
grep -i mount *
```

In de uitvoer wordt als eerste de bestandsnaam weergegeven, waarin het gezochte woord werd gevonden, vervolgens de volledige zin waarin het gezochte woord voorkomt. Hieruit zou je al enigszins op kunnen maken in welk van de gegeven documenten hetgeen staat, wat je zoekt. De meegegeven optie 'i' betekent dat grep geen onderscheid zal maken tussen hoofdletters en kleine letters.

Het gebeurt weleens dat HOWTO's worden opgesplitst in meerdere documenten of dat meerdere HOWTO's worden samengevoegd tot één document, waarbij de naam van de HOWTO wordt gewijzigd. Als gevolg hiervan kan het dus zijn dat je dubbele informatie aantreft.

2 Waar vind je Linux-HOWTO's?

Op diverse plaatsen op het Internet kunnen Linux-HOWTO's worden verkregen. Belangrijke plaatsen zijn o.a.:

http://metalab.unc.edu/mdw

en

http://www.oswg.org.

waar auteurs uit de hele wereld hun zelfgeschreven of vertaalde versies van reeds bestaande HOWTO's laten archiveren en publiceren. Ook worden er boeken uitgegeven waarin (meestal oude) versies van de Linux-HOWTO's staan afgedrukt.

2.1 Laatste versies

Er gaat vaak wat tijd overeen eer een HOWTO op een algemeen toegankelijke site, zoals de hierbovengenoemde, wordt geplaatst, intussen kan de nieuwe HOWTO soms wel al via het Internet worden bekeken. Meestal staat de URL hiervan in het document zelf. Voor zover dit niet in de HOWTO zelf wordt vermeld en ik de URL weet, zal ik die hier invoegen:

Hard-Disk-Upgrade-HOWTO:

3 Vertalingen

Er wordt hard aan gewerkt om beschikbare Linux-HOWTO's te vertalen naar het Nederlands. Per document kost dit tijd en inzet en er wordt daarom prioriteit gegeven aan de beginnersdocumenten.

Aangezien diverse mensen zich bezighouden met deze vertalingen, ontstaan er verschillen in computertermen die wel of niet worden vertaald. Veel van deze begrippen zijn als Engelse term algemeen ingeburgerd, waardoor voor velen (zeker voor programmeurs) de Engelse term meer duidelijkheid zal scheppen dan wanneer een vertaalde vorm ervan zal worden gebruikt. Toch zal zoveel mogelijk worden getracht, begrippen te vertalen om ook tegemoet te komen aan een beginnende gebruiker. Vind je een vertaald begrip erg storend, waardoor het geheel onduidelijk wordt, laat dan alsjeblieft iets van je horen. Het is namelijk de bedoeling dat een vertaling het je makkelijker maakt, als je de voorkeur geeft aan het lezen van de Nederlandstalige versie, niet moeilijker of verwarrend.

Van begrippen die je niet kent, zou je de betekenis eventueel op kunnen zoeken op de volgende plaatsen op het Internet:

http://www.furore.nl/iw001329.htm *http://www.casema.net/~tbosgaar/faq/wrdlst/*
http://home.wish.net/~ruudvol/faqb.htm *http://www.internetcollege.nl/vakken/informatiekunde/indexned.html*

(en er zijn ongetwijfeld nog veel meer van dergelijke sites, zou je me alsjeblieft de URL door willen geven, als je een goede site hebt gevonden, zodat andere Linux-gebruikers daar ook plezier van kunnen hebben?)

Er wordt bij het vertalen niet altijd acht geslagen op de inhoud van het document, in die zin of de daarin genoemde setup nog wel werkt met de huidige kernel of programma's. Wanneer door de vertalers ook nog die stap zou moeten worden genomen, dus het testen, zou het veel te lang gaan duren eer alle documenten zijn vertaald. Mocht je erachter komen dat er verouderde informatie in een vertaald document staat, dan heb je in ieder geval de volgende keuzes:

- Jammer, maar helaas, er is geen bijgewerkte info in 't Nederlands voor wat je wilt;
- Je gaat zoeken naar andere documentatie op Internet over hetzelfde onderwerp;

- Je probeert de oorspronkelijke auteur over te halen het document bij te werken;
- Je gaat het zelf proberen;
- Je koopt een goed boek waarin de door jou gewenste informatie duidelijk wordt beschreven;
- Je leest anderstalige informatie die wel is bijgewerkt;
- Je zoekt hulp in een forum of één van de nieuwsgroepen.

In geen geval is het de bedoeling dat je, hoe vriendelijk ook bedoeld, de vertalers wijst op verouderde of onjuiste informatie, tenzij het vertaalfouten betreft. Dit geldt uiteraard niet voor hele kleine foutjes zoals een beschreven onjuiste optie want deze wordt dan vaak ook al in een later stadium door de auteur opgemerkt of aan de auteur doorgegeven door degene die het document vertaalt. Ook al kan een document dan verouderd zijn, soms kan het je nog op weg helpen, door je in ieder geval bekend te maken met gebruikte termen en mogelijkheden met betrekking tot het gekozen onderwerp. Uiteraard wordt het door de Linux-gemeenschap bijzonder op prijs gesteld als je op zo'n moment je editor voor de dag haalt en aantekeningen maakt van al hetgeen je tegen bent gekomen op je speurtocht naar de juiste configuratie en deze op een goed bereikbare plek op Internet plaatst, zodat ook anderen er plezier van kunnen hebben. En ja, die lokatie kan ook *de site NL.linux.org* zijn als je daar prijs op stelt en het om goed leesbare documentatie gaat. Meer hierover vind je in andere hoofdstukken in dit document.

3.1 Waar vind je Nederlandstalige HOWTO's?

Het merendeel aan Nederlandstalige HOWTO's is te vinden op:

http://nl.linux.org/doc/HOWTO

Van documenten die niet direct op deze site zijn geplaatst is een verwijzing opgenomen in een database die op nl.linux.org draait. Met gebruik van de gegevens in deze database wordt een index gegenereerd. In deze index vind je tevens de *Nederlandse Linux documentatie INDEX*, hierna te noemen NL-INDEX; een index met verwijzingen naar Nederlandstalige documentatie van de volgende sites:

http://doc.nllgg.nl, *http://linux-nl.cx*, *http://nl.linux.org* en andere bekende documenten van een aantal kleinere sites, samengesteld door Jan-Willem Smaal.

Bookmark deze site alsjeblieft en niet de vele anderen waar helaas vanwege het kopiëren in plaats van linken naar de documenten of mirroren van dit deel van de site maar al te vaak nog verouderde vertalingen zijn te vinden. De meest recente documenten vind je dus terug via de URL's: *Nederlandstalige HOWTO's* pagina en *Nederlandse Linux documentatie INDEX* en mirrors van beide lokaties.

Zoek in geen geval naar bijgewerkte informatie op een site zoals:

De site van het Linux magazine want helaas vind je op deze site ook een aantal links die verwijzen naar niet bijgewerkte sites met de Nederlandstalige documentatie. En zo zijn er ongetwijfeld nog heel veel andere sites die eenmalig de documenten kopiëren en ze niet bijwerken met als gevolg dat gebruikers op het verkeerde been worden gezet (lees: de verkeerde link volgen naar de meest recente vertaling). En mocht je denken dat ik gewoon nl.linux.org wil promoten: Ja, heb je volkomen gelijk in :-), maar ik wil jullie ook bijvoorkeur verwijzen naar de meest recente documentatie en voorkomen dat vertalers mail krijgen over niet bijgewerkte vertalingen van documenten die wél zijn bijgewerkt.

3.2 Downloaden van Nederlandstalige HOWTO's

De HOWTO's die in de index op http://nl.linux.org/doc/HOWTO worden weergegeven, kunnen direct worden gedownload vanaf: *ftp.nl.linux.org/pub/HOWTO-NL* (neem als je tijd hebt, ook eens een kijkje in de directory BOOK-NL, waarin wat grotere documenten zijn opgenomen).

Inloggen als änonymous", wachtwoord is je email-adres.

Let op! Het gaat hier dus niet om alle documenten die in de gezamenlijke NL-INDEX van Jan-Willem Smaal staan vermeld.

Op dit moment worden de volgende bestandsformaten aangeboden:

3.2.1 SGML

Dit is het bronbestand van waaruit de diverse andere formaten worden aangemaakt.

3.2.2 ASCII-tekst

Te vinden in: `ftp.nl.linux.org/pub/HOWTO-NL/text/` Dit document kan bij mijn weten, zonder het nog enige bewerkingen te laten ondergaan, onder ieder willekeurig OS worden bekeken. Onder Linux kun je hiervoor bijvoorbeeld het commando `less` gebruiken. Voor bijvoorbeeld het bekijken van de Colour-ls-NL geef je achter de prompt het volgende commando:

```
less Colour-ls-NL
```

Onder DOS, Windows, OS/2 of enig ander OS, kun je een editor, willekeurige tekstverwerker of browser gebruiken.

3.2.3 HTML

Te vinden in: `ftp.nl.linux.org/pub/HOWTO-NL/html.tar.gz/`

Bij het omzetten van een sgml-bestand wordt het bestand in meerdere html-bestanden gesplitst. Deze html-bestanden zijn voor het downloaden in een tar-archief verpakt tot één bestand en vervolgens met het commando gzip gecomprimeerd. Uitpakken en decomprimeren gaat als volgt:

```
tar -xvzf foo.tar.gz
```

Dus als je het tar-archief met de DOS-Win-to-Linux-NL wilt uitpakken, geef je het volgende commando:

```
tar -xvzf DOS-Win-to-Linux-NL*
```

Vervolgens zullen de diverse html-bestanden worden uitgepakt. Je kunt ze bekijken met iedere willekeurige browser.

Je kunt de html-bestanden ook niet getarred en ongezipt downloaden, let er dan echter wel op, dat je ze allemaal hebt. Deze zijn te vinden in: `ftp.nl.linux.org/pub/HOWTO-NL/html/`.

3.2.4 PS

Te vinden in: `ftp.nl.linux.org/pub/HOWTO-NL/ps/` Bestanden eindigend op 'ps' zijn PostScript bestanden die onder X kunnen worden bekeken met bijvoorbeeld `gv`.

Gebruikers van Windows die deze bestandsformaten onder Windows willen lezen, kunnen hiervoor de previewer `gv.zip` downloaden vanaf:
`<http://www.phys.uu.nl/~astbc/bekijkers/ghostview.html>`
Op deze pagina is tevens een korte beschrijving te vinden over hoe je deze previewer kunt installeren. Je hebt hiervoor wel een utility nodig om bestanden met een .zip-extensie uit te kunnen pakken, zoals bijvoorbeeld `unzip.exe` of `winzip.exe`.

3.3 Alle HOWTO's tegelijkertijd downloaden

In `ftp.nl.linux.org/pub/HOWTO-NL/` staan twee archief-bestanden met alle HOWTO's, te weten:

all-howtos-html.tar.gz en all-howtos-html.zip
Zoals de namen van de bestanden al doen vermoeden staan in beide archieven de html-bestanden. Dit zijn altijd de laatste versies van de HOWTO's. Hoe je het eerstgenoemde archief kunt uitpakken, kun je hierboven lezen in de sectie HTML. Het tweede archief kun je b.v. als volgt uitpakken:

```
unzip all-howtos-html.zip
```

3.4 Bijbehorende bestanden

Om het je gemakkelijker te maken, wordt er in de HOWTO's soms verwezen naar kant en klare bestanden die je eventueel na wat te hebben aangepast voor je eigen systeem kunt gebruiken. Als hiervan sprake is, vind je deze bestanden in `ftp.nl.linux.org/pub/HOWTO-NL/files/`. Wordt van deze directory afgeweken, dan vind je de juiste URL in ieder geval in het document zelf.

3.5 Nieuw geplaatste documenten

Zodra er vertalingen gereed zijn, wordt de algemene NL-INDEX na toevoeging ook direct bijgewerkt. Om de twee weken wordt de laatste ingekorte versie hiervan in de nieuwsgroep *nl.comp.os.linux.announce* gepost (deze nieuwsgroep wordt vaak afgekort tot ncola). Bovenaan deze ingekorte versie worden de documenten aangegeven die er in de afgelopen 2 weken zijn bijgekomen. Als je dus op de hoogte wilt blijven van aanvullingen of bijgewerkte HOWTO's, doe je er verstandig aan je aan te melden bij deze nieuwsgroep.

Bij nieuwe HOWTO's, hetzij door een aangeleverde bijdrage, hetzij door één van de leden van het documentatie-team geschreven of vertaald, werd deze meestal tevens aangekondigd op de voorpagina van `<http://nl.linux.org/>`. Vanwege een gewijzigde procedure voor het bijwerken van de voorpagina zal je een dergelijke aankondiging helaas niet vaak meer aantreffen. Raadpleeg dus alsjeblieft het document in de hierboven genoemde nieuwsgroep of raadpleeg regelmatig de URL: `<http://nl.linux.org/doc>`. Je vindt hier namelijk geheel bovenaan een teller, waarmee het aantal documenten wordt aangegeven, die zo ongeveer om de tien aanvullingen wordt bijgewerkt.

4 HTML-index genereren

Als je even snel een index van je HTML-bestanden in een bepaalde directory wilt genereren, kun je dat bijvoorbeeld doen met het volgende scriptje (je hebt hiervoor wel het progje `(g)awk` nodig):

```
#!/bin/bash

dir -l *NL.html | awk -v datum=‘date‘ ’BEGIN {print "<HTML><P><HEAD><TITLE>INDEX</TITLE></HEAD><BODY><P> D

{print $6, $7, $8, "<A HREF="$9">"$9"</A><BR>"}

END {print "<P></BODY></HTML>"}’>index.html
```

De laatste twee regels zijn hiervan het belangrijkste, je kunt eventueel nog tekst in het bovenste gedeelte toevoegen. De $6, $7 en $8 staan respectievelijk voor de maand, dag en de tijd. De $9 staat voor de bestandsnaam, door een dir -l *NL.html wordt een uitgebreide dir-listing gegenereerd, van alleen de *NL.html

bestanden. Dit is slechts een (niet al te best) voorbeeld van hoe je zoiets onder Linux aan zou kunnen pakken. Als je AWK niet hebt, gebruik dan bijvoorbeeld BASH, begin bv met de opdracht "dirën de uitvoer daarvan (met een > voor de eerste keer inlezen, huidige inhoud bestand wordt overschreven) naar een bestand te sluizen, experimenteer ermee tot je het gewenste effect krijgt en voeg zelf eventueel nog wat extra tekst en/of code toe (gebruik hiervoor de tekens >>).

Wil je bovenstaande code toch gebruiken of heb je zelf een fraaier script gegenereerd pas dan als laatste nog het volgende toe:

Pas het commando `chmod a+x foo` (bestandsnaam is "foo") toe op dit bestand en plaats het in de directory met html-bestanden waarvan je een index wilt genereren. Start als volgt dit scriptje op:

```
./foo
```

Vervang `foo` uiteraard door de naam die je aan het scriptje hebt gegeven. Zodra de uitvoering van het scriptje wordt beëindigd heb je in dezelfde directory een `index.html` bestand staan, op voorwaarde natuurlijk dat zich er inderdaad bestanden in die directory bevonden die voldoen aan het patroon `*NL.html`.

5 Bijdragen

Bijdragen met betrekking tot Nederlandstalige Linux-HOWTO's zijn van harte welkom. Als je een auteur, vertaler of website-builder een bijdrage wilt sturen, hetzij door het leveren van kritiek, aanvullingen en/of opmerkingen enz., blijf dan alsjeblieft beleefd. Het staat echt niet stoer als je het werk van een ander afkraakt of ergernissen op een onplezierige manier in je mail laat blijken. Hulp is echter altijd welkom omdat die de kwaliteit van documenten kan verbeteren en daar hebben andere Linux-gebruikers ook baat bij. Hoe dan ook, hou je in ieder geval aan de netiquette. Als je deze niet kent, lees dan eerst de

http://nl.linux.org/doc/HOWTO/Quoting-HOWTO-NL

eens door, alvorens je iets post in de nieuwsgroepen of mail stuurt naar één van de auteurs, vertalers of website-builders. Nogmaals, je hebt te maken met vrijwilligers die hun vrije tijd geven om je te kunnen helpen. (en uiteraard ook om er van elkaar meer van te leren;-))

Om je bijdrage in onze DATABASE te verwerken, als een link naar je homepage of als document dat bij nl.linux.org wordt aangeleverd en dus ook voor download en meestal in diverse formaten beschikbaar zal zijn, hebben we de volgende informatie nodig:

- De naam van de auteur (voluit, dus voor- en achternaam of de initialen en achternaam);
- De naam van de vertaler (idem dito);
- Het e-mailadres van de auteur;
- Het e-mailadres van de vertaler;
- De URL van het document (nl.linux.org/doc/HOWTO als het op de site geplaatst wordt)
- Versienummer en datum dat het document is aangemaakt;
- Documentatiesoort (HOWTO, mini-HOWTO, FAQ/VVV, artikel, webpagina, handleiding, tutorial of boek);
- Categorie waarin het document thuishoort:

```
|  1 | algemeen           | Algemene documenten (niet Linux specifiek)
|  2 | distributies       | Distributie specifieke documenten.
|  3 | document structuur | LinuxDoc/DocBook DTD SGML, LaTeX e.d.
|  4 | emulator           | Dosemu, Wine etc..
|  5 | kernel             | Kernel (compilen, kerneld, modprobe etc...)
|  6 | netwerk            | Netwerken en het configureren van netwerk services
|  7 | installatie        | Installatie van Linux (naast andere Operating Syst
|  8 | ISP                | Het configureren van Linux voor bepaalde Internet
|  9 | spellen            | Games, configuratie installatie tips etc..
| 10 | configuratie       | Algemene configuratie documenten.
| 11 | mail               | Mail configuratie (sendmail + m4, procmail, exim e
| 12 | news               | Newsconfiguratie.
| 13 | X Window System    | Over het X Window systeem (X11)
| 14 | systeem            | systeemtaken zoals diskquota,printen hardware inst
| 15 | geluid             | Soundcards, MIDI e.d.
| 16 | applicaties        | Over verschillende Unix applicaties
| 17 | beginners          | Informatie voor beginnende gebruikers
| 18 | programmeren       | Programmeren onder Linux
```

- En een zeer beknopte samenvatting van de inhoud van het document, welke in de index kan worden weergegeven;
- Als laatste kun je ook wat sleutelwoorden opgeven, wat gebruikers mogelijk in zouden kunnen tikken als zoekargument wanneer ze op zoek zijn naar bepaalde informatie.

Vooral voor categorie nr. 17 kunnen we nog wel wat documentatie gebruiken;-) Leuk zou zijn als hier ook wat meer stap voor stap handleidingen voor zouden zijn voorzien van afbeeldingen.

Het zou prettig zijn als je deze informatie zelf aan kunt leveren, aangezien dat de builders tijd scheelt bij het verwerken van de gegevens. Alle informatie is dus niet noodzakelijk, we stellen het gewoon op prijs als je de van toepassing zijnde gegevens gewoon zelf aanlevert. Wil je echt actief mee doen met het team van nl.linux.org en/of met een aantal mensen samenwerken aan een deel van de site, stuur dan alsjeblieft een mailtje naar maarten@nl.linux.org voor een CVS-account en geef daarin aan waar je graag aan mee wilt werken of misschien zelfs wel leuke ideeën hebt voor de site.

5.1 Builders van het nl.linux.org-team

Om op plezierige wijze met meerdere mensen aan de verschillende documenten te kunnen werken, maken we bij nl.linux.org gebruik van CVS. CVS is een systeem waarbij het mogelijk is een (werk)kopie van de bestanden naar je lokale systeem over te halen om ze op je lokale harddisk te bewerken. Deze bestanden zijn onder het beheer van een package (CVS) geplaatst, waardoor je de mogelijkheid hebt offline aan de documenten te werken. De opslagplaats (repository genaamd, welke gewoon bestaat uit één of meer (sub)-directory's) bevindt zich op de server en de bestanden in deze (sub-)directory('s) worden vanaf je eigen werkkopie bijgewerkt als je de daarvoor van toepassing zijnde CVS-opdrachten geeft (bij geen continue verbinding nadat je een verbinding gemaakt hebt met de server via een Internet-verbinding). Een (sub-)directorystructuur in deze repository wordt een module genoemd (dit is dus een deel van het geheel). Iedere module heeft een naam toegewezen gekregen die niet noodzakelijkerwijs gelijk hoeft te zijn aan de naam van de betreffende (sub-)directory('s) waarin de van toepassing zijnde bestanden zijn opgeslagen. Door middel van een CVS-opdracht met als argument de naam van de opgegeven module heb je dus de mogelijkheid slechts aan een deel van de site mee te werken.

Het valt buiten het kader van deze HOWTO het gebruik van dit package te bespreken, wil je echter meer informatie, dan vind je die in ieder geval in de volgende documenten:

http://nl.linux.org/doc/cvs.html

http://nl.linux.org/~bokkie/intro/

5.2 Reeds bestaande documenten

Als je fouten (typo's, niet werkende hyperlinks, onjuiste vertalingen e.d) tegenkomt in de HOWTO's wordt het bijzonder gewaardeerd als je dit meldt bij de betreffende auteur/vertaler. In de meeste gevallen vind je het betreffende e-mailadres bovenaan de HOWTO. Houd alsjeblieft in de gaten dat het gezien de copyrights waaronder een HOWTO valt, voor een vertaler niet mogelijk is om de inhoud van een HOWTO radicaal te gaan veranderen. Aan een vertaler is het dus verstandiger om alleen typfoutjes, of andere fouten die te maken hebben met de Nederlandse taal door te geven. Voor overige voorkomende fouten/opmerkingen/suggesties kun je dan contact opnemen met de auteur. Voor de vertaalde documenten geldt ook hier dat je bericht in dat geval dan vaak in de Engelse taal zal moeten zijn.

5.3 Zelfgeschreven Nederlandstalige HOWTO's

Als je dit wilt, kun je bijdragen aanleveren via email. Neem in dat geval alsjeblieft even contact op met de auteur van deze HOWTO, via bokkie@nl.linux.org of één van de overige builders van nl.linux.org via builders@nl.linux.org. Lever je documentatie bijvoorkeur aan in SGML-formaat of als je dit om wat voor reden dan ook niet kunt, in ASCII- of (desnoods) HTML-formaat en lever dan de extra gegevens aan, zover deze nog niet in je document staan vermeld zoals in een eerder hoofdstuk opgesomd.

Een aangeleverd ASCII-document zal eventueel in overleg met de auteur worden omgezet in SGML. Bij het aanleveren van een bijgewerkte versie door de auteur wordt dan wel verondersteld dat je de eerder aangemaakte sgml-versie hebt aangepast. Aangeleverde documenten zullen zo mogelijk tevens voor download en in diverse formaten beschikbaar worden gesteld. Wijzigingen afgezien van de sgml-code zullen echter niet worden gemaakt, behalve dan uiteraard door de auteur zelf. Als auteur/vertaler ben je er dus zelf verantwoordelijk voor dat de nieuwste versie van je HOWTO op de site staat. Uiteraard worden doorgegeven nieuwe versies zo snel mogelijk geplaatst. Dit is bij nl.linux.org mogelijk omdat we met meer dan tien builders aan de site werken.

Denk er alsjeblieft goed over na als je van plan bent documentatie in HTML-formaat te schrijven, aangezien dit heel lastig is bij te werken. Om namelijk zover als maar mogelijk is HTML-compliant te zijn, maken we geen gebruik van speciale programma's om HTML/SGML documenten aan te maken, maar doen dit met de hand in een editor, ter voorkoming van rommelige en overbodige codes die kant-en-klare programma's vaak in het bestand plaatsen. Een bestand éénmalig voor je omzetten naar SGML is niet zo'n probleem, je loopt echter het risico dat je op weerstand stuit als je hetzelfde document maar dan bijgewerkt in een ander dan het SGML-formaat aanlevert, wat voor de tweede keer naar SGML moet worden omgezet.

SGML-documenten kunnen tenminste nog op behoorlijke wijze worden omgezet naar andere formaten, wat helaas niet evenzo voor HTML-documenten geldt. Wil je het document dat je hebt geproduceerd later nog eens bijwerken, dan is het heel lastig als je slechts een HTML document als bronbestand hebt. Het zou jammer zijn van al je werk, als het nadat het klaar is, toch nog gewenst is als het in meerdere/andere formaten verschijnt. Bovendien is het makkelijker om bijvoorbeeld een ASCII-bestand zonder overbodige codes om te zetten naar SGML dan een HTML-bestand waarin dus al flink wat codes staan, die moeten dan immers allemaal worden verwijderd.

Beginners denken vaak dat zij nog niet voldoende weten om een document te kunnen schrijven of schrikken misschien terug van de vele termen waarmee een Linux-goeroe zo af en toe eens strooit, maar willen eigenlijk wel graag een bijdrage leveren. Als je tot deze groep behoort, maak je dan geen zorgen om onkunde over SGML, CVS of welke termen hier in deze HOWTO dan ook genoemd zijn, waar je nog niet bekend mee bent: Ook hulp van beginners is heel welkom. We zouden op nl.linux.org ook graag documenten zien met meer

afbeeldingen die een beginner juist op weg kunnen helpen of die gebruikers die zich liever met de grafische omgeving onder Linux bezighouden. Dus als je iets gelukt is om te configureren, bereid bent het in de vorm van documentatie te gieten omdat je denkt dat het van nut kan zijn voor andere (beginnende) gebruikers, laat ons dit dan alsjeblieft weten zodat we of een link op de site kunnen plaatsen naar je eigen homepage of je bijdrage aan de Linux-gemeenschap wellicht ergens op de site kunnen plaatsen. De auteur is bij geen tijdgebrek altijd bereid om je op weg de helpen als je jezelf de beginselen van CVS en eventueel SGML eigen wilt maken om mee te kunnen werken aan de (documentatiesectie van de) site.

5.4 Proeflezers

Als je voordat de HOWTO's in de index zullen worden geplaatst, bereid bent om als proeflezer te fungeren, zou ik het prettig vinden als je een berichtje bij me achterliet. De bedoeling hiervan is om van te voren zoveel mogelijk typfoutjes om niet lekker lopende zinnen eruit te halen. Enige kennis van de Nederlandse taal (en bijvoorkeur ook de Engelse taal) is dan dus zeer welkom!

Benodigde faciliteiten, zoals het hiervoor besproken CVS, waarvoor je een account nodig hebt, en de inschrijving op een daarvoor bestemde mailinglist, kun je aanvragen bij maarten@nl.linux.org of via bokkie@nl.linux.org. Ook beginnende Linux-gebruikers die liever (nog) onder Windows meehelpen, heten wij van harte welkom. Voor die mensen is er WinCVS, een naar Windows geporte versie van CVS.

Schroom alsjeblieft niet contact op te nemen met de auteur van dit document als je (nog) niet bekend bent met WinCVS/CVS en er alleen met de beschikbare documentatie niet uitkomt.

6 SGML-tools

SGML staat voor Standard Generalised Markup Language en wordt in het algemeen gebruikt voor het aanmaken van HOWTO-documenten.

Meer Nederlandstalige informatie is in ieder geval te vinden in de volgende documenten:

De SGML tutorial voor LinuxDoc DTD van Luc Janssen en de SGML-Tools voor het NLLDP van Hugo van der Kooy op *http://doc.nllgg.nl* en de *http://nl.linux.org/doc/HOWTO/LinuxDoc+Emacs+Ispell-HOWTO-NL.html*

Bovenaan ieder source-document zie je een documenttype staan, dit zijn over het algemeen óf de linuxdoc óf DocBook types.

Voor het converteren van het type linuxdoc is het package `sgml-tools 1.x` nodig om de documenten om te zetten naar andere formaten. Voor het type DocBook is het package `sgmltools 2.x` nodig. Beide packages in rpm-formaat kunnen als volgt op hetzelfde Linux-systeem worden geïnstalleerd:

```
rpm -ivh sgml-tools*.rpm
rpm -ivh --replacefiles sgmltools*.rpm
/usr/bin/gensgmlenv
```

Je kunt een document van het type linuxdoc als volgt converteren naar DocBook:

```
jade -t sgml -d '/usr/share/sgml/stylesheets/sgmltools/ld2db.dsl#db'\
foo.sgml > foo.db
```

Hierbij is uitgegaan van een RedHat 6.1 of Mandrake 7.0/7.1 systeem, mogelijk dat het bestand `ld2db.dsl` ergens anders op je harddisk staat; pas zonodig het voorafgaande directorypad aan. Het is goed mogelijk dat je bij conversie aardig wat foutmeldingen krijgt omdat de auteur in de linuxdoc versies verzuimd heeft eindtags te gebruiken.

7 Copyrights

Documentatie valt onder copyright. Wat dit copyright inhoudt, verschilt nogal eens. Een copyright dient over het algemeen om de auteur/vertaler te beschermen. Ga er in ieder geval maar vanuit dat je zelf verantwoordelijk bent voor wat je doet. Dat wil zeggen dat wanneer je aanwijzingen in een document opvolgt de auteur/vertaler niet aansprakelijk kunt stellen worden voor als er iets helemaal mis gaat met je systeem(onderdelen) e.d., er iets door beschadigd (zeer onwaarschijnlijk, maar voor het geval dat). De copyright-vermelding die een auteur hanteert, vind je terug in de HOWTO zelf. In de hieropvolgende sectie heb ik de vertaling opgenomen van het algemene copyright van de HOWTO-documenten. De officiële versie staat in het bestand README, te vinden in de directory op je harddisk waar de HOWTO-documenten worden geïnstalleerd. Meestal is dit in de directory `/usr/doc/HOWTO`.

Heb je dit document niet, dan kun je het terugvinden op:

http://metalab.unc.edu/pub/Linux/docs/HOWTO/COPYRIGHT

7.1 HOWTO copyright

Tenzij anders aangegeven, vallen HOWTO-documenten onder het copyright van hun respectieve auteurs. Linux HOWTO documenten mogen geheel of gedeeltelijk worden gereproduceerd en gedistribueerd, via elk fysiek of elektronisch medium, zolang deze copyright-melding op alle kopieën behouden blijft. Commerciële herdistributie is toegestaan en wordt aangemoedigd; de auteur zou echter graag van dergelijk distributies op de hoogte worden gebracht.

Alle vertalingen, afgeleide werken, of verzamelde werken aangaande enige Linux HOWTO-documenten moeten zijn voorzien van deze copyright-melding. Dat wil zeggen dat je geen afgeleide werken van een HOWTO mag produceren en aanvullende beperkingen op de distributie ervan mag opleggen. Uitzonderingen op deze regels kunnen onder bepaalde voorwaarden worden toegestaan; neem alsjeblieft contact op met de Linux HOWTO coördinator via het hieronder aangegeven adres.

In 't kort, we willen verspreiding van deze informatie via zoveel mogelijk kanalen bevorderen. We willen echter dat het copyright op de HOWTO-documenten behouden blijft, en zouden graag op de hoogte worden gesteld van alle plannen om de HOWTO's te herdistribueren.

Als je vragen hebt, neem dan alsjeblieft contact op met Greg Hankins, de Linux HOWTO coördinator, via email gregh@sunsite.unc.edu.

8 Erkenningen

Begin 1999 begon ik in combinatie met een studie UNIX met het vertalen van de Linux-HOWTO's. Na het plaatsen van een aantal vertalingen op mijn home-page verhuisde deze documentatie al snel naar een centrale plaats zodat het voor de overige Linux-gebruikers gemakkelijker toegankelijker zou zijn en er gelegenheid zou zijn om de source en andere formaten voor download beschikbaar te stellen.

De hoeveelheid Nederlandstalige HOWTO's is inmiddels zodanig gestegen, dat het niet eens meer mogelijk zou zijn deze informatie op één enkele home-page (van 5 Mb) te plaatsen, zeker niet als ik daarbij alle ruimte die de diverse formaten voor download in beslag nemen, meetel.

Behalve vertalingen tref je er nu ook zelf geschreven HOWTO's aan zoals de Belgium-HOWTO van Dag Wieers, de Girotel-met-Wine-HOWTO van Jasper Aukes en de NL-INDEX van Jan-Willem Smaal van de builders van het documentatie-team van nl.linux.org en nog diverse andere bijdragen.

Hierbij wil ik Rik van Riel (riel@nl.linux.org) en Maarten van Steenbergen (steenbrg@nl.linux.org) bedanken voor het beschikbaar stellen van ruimte en het opzetten van een Nederlandstalige Linux-site met als primaire

doel de reeds beschikbare documentatie te verzamelen.

Verder wil ik bij deze iedereen bedanken die tot nu toe zijn steentje heeft bijgedragen aan het proeflezen, aanleveren van correcties, mentale steun, aanleveren van eigen bijdragen, meehelpen met vertalen, aanleveren van de nieuwste versie van de source, geven van toestemming voor het vertalen, (hulp bij) het vervaardigen van scripts, enz, enz, enz....

De volgende mensen hebben hieraan reeds een bijdrage geleverd:

Jan-Willem Smaal; Maarten van Steenbergen; Rik van Riel; Jasper Aukes; Dag Wieers; Ramses van Pinxteren; Gerrit Holl; Chris Fischer; Eric S. Raymond; Guido Gonzato; Remco vd Noord; Andries Brouwer; Gebruikers in de nieuwsgroepen nl.comp.os.linux en nl.comp.os.linux.discussie; M'n woordenboeken en computer-encyclopedie;-), en verder iedereen die ik vergeten ben.

Ik wens een ieder veel leesplezier!